COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 21.4.2009
COM(2009) 175 final

CARTE VERDE

PRIVIND REVIZUIREA REGULAMENTULUI (CE) Nr. 44/2001 AL CONSILIULUI PRIVIND COMPETENȚA JUDICIARĂ, RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

CARTE VERDE

PRIVIND REVIZUIREA REGULAMENTULUI (CE) Nr. 44/2001 AL CONSILIULUI PRIVIND COMPETENȚA JUDICIARĂ, RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

Prezenta carte verde însoțește raportul Comisiei privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială („regulamentul”)[1]. Obiectivul acesteia este de a lansa o consultare amplă a părților interesate cu privire la posibilitățile de îmbunătățire a aplicării regulamentului în ceea ce privește aspectele menționate în raport.

Comisia invită toate persoanele interesate să trimită obsevații cu privire la aspectele abordate în continuare, precum și orice alte contribuții utile, până la data de 30 iunie 2009, la următoarea adresă:

Comisia Europeană
Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate
Unitatea E2 – Justiție civilă
B – 1049 Bruxelles Fax: + 32 (0) 2 299 64 57
E-mail: jls-coop-jud-civil@ec.europa.eu

Contribuțiile vor fi publicate pe internet. Pentru orice informații legate de tratamentul observațiilor și al datelor dumneavoastră cu caracter personal, este important să consultați declarația de confidențialitate specifică care este anexată la prezenta consultare. Organizațiile profesionale sunt invitate să se înscrie în Registrul reprezentanților grupurilor de interese al Comisiei Europene[2].

1. Eliminarea tuturor măsurilor intermediare în vederea recunoașterii și executării hotărârilor străine („exequatur”)

Actuala procedură de exequatur prevăzută de regulament a simplificat procedura de recunoaștere și executare a hotărârilor în raport cu sistemul anterior prevăzut de Convenția de la Bruxelles din 1968. Cu toate acestea, este dificil de justificat faptul că, într-o piață internă fără frontiere, cetățenii și întreprinderile trebuie să își asume costuri și pierderi de timp pentru a-și putea exercita drepturile în străinătate. Având în vedere că cererile pentru declararea caracterului executoriu sunt aprobate aproape întotdeauna și că recunoașterea și executarea hotărârilor străine sunt foarte rar respinse, obiectivul de a elimina procedura de exequatur în materie civilă și comercială devine realist. În practică, aceasta ar fi aplicabilă, în special, creanțelor contestate. Cu toate acestea, eliminarea procedurii de exequatur ar trebui însoțită de garanțiile necesare.

În domeniul creanțelor necontestate, măsurile intermediare au fost eliminate în baza unui control, în statul membre de origine, a standardelor minime privind notificarea sau comunicarea către pârât a documentului de chemare în judecată, precum și informațiile

---

[1] JO L 12, 16.1.2001, p. 1.

[2] (http://ec.europa.eu/transparency/regrin). Acest registru a fost creat în contextul Inițiativei europene în materie de transparență în vederea furnizării de informații Comisiei și publicului larg cu privire la obiectivele, finanțarea și structurile reprezentanților de interese.

privind creanța și procedura care sunt comunicate acestuia. În plus, revizuirea specială ar trebui să vizeze remedierea situațiilor în care pârâtul nu a fost notificat personal, astfel încât acesta să-și poată pregăti apărarea sau atunci când acesta a fost în imposibilitate de a contesta creanța din cauză de forță majoră sau circumstanțe extraordinare („revizuire specială"). În cadrul acestui sistem, reclamantul încă trebuie să fie supus unei proceduri de certificare chiar dacă această procedură se desfășoară în statul de origine în loc să aibă loc în statul de executare.

Pe de altă parte, în domeniul creanțelor contestate și necontestate, regulamentul 4/2009 privind obligațiile de întreținere[3] elimină procedura de exequatur în baza normelor armonizate în materia dreptului aplicabil iar protecția dreptului la apărare este asigurată prin procedura de revizuire specială care se aplică o dată ce hotărârea a fost pronunțată. Astfel, Regulamentul 4/2009 promovează principiul conform căruia, având în vedere numărul redus de hotărâri „problematice" prezentate în vederea recunoașterii și executării, libera circulație a acestora este posibilă, atât timp cât pârâtul dispune de o cale de atac eficientă *a posteriori* (revizuirea specială). Dacă ar fi urmată o abordare similară în materie civilă și comercială, în general, lipsa armonizării unei asemenea proceduri de revizuire specială ar putea avea ca rezultat un anumit grad de incertitudine în rarele situații în care pârâtul nu a putut să-și exercite dreptul la apărare în fața instanței străine. Prin urmare, este necesară e reflecție cu privire la oportunitatea unei proceduri de revizuire mai armonizate.

Întrebarea 1:

Considerați că, în cadrul pieței interne, toate hotărârile în materie civilă și comercială ar trebui să circule liber, fără să fie supuse unei proceduri intermediare (eliminarea procedurii de exequatur)?

În caz afirmativ, considerați oportună menținerea anumitor garanții pentru a permite o asemenea eliminare a procedurii de exequatur? Dacă da, care sunt acestea?

2. Aplicarea regulamentului în contextul ordinii juridice internaționale

Funcționarea eficientă a pieței interne și politica comercială a Comunității, atât la nivel național cât și internațional, necesită asigurarea accesului la justiție în condiții de egalitate, pe baza unor norme clare și precise în materie de competență internațională, atât pentru pârâți, cât și pentru reclamanții cu domiciliul pe teritoriul Comunității. Persoanele de pe teritoriul Comunității au aceleași necesități jurisdicționale în raporturile cu resortisanții țărilor terțe. Răspunsul la aceste necesități nu ar trebui să varieze de la un stat membru la altul, având în vedere, în special, că normele privind competența subsidiară nu există în toate statele membre. O abordare comună ar consolida protecția juridică a cetățenilor și a operatorilor economici din Comunitate și ar garanta aplicarea legislației obligatorii a Comunității.

În vederea extinderii domeniului de aplicare al normelor privind competența la pârâții care își au domiciliul în statele terțe, trebuie luată în considerare măsura în care normele speciale privind competența din regulament, inclusiv factorii actuali de legătura, ar putea fi aplicate în cazul reclamanților din țările terțe.

În plus, trebuie analizat în ce măsură este necesară și oportună crearea unor fundamente de competență suplimentare pentru litigiile care implică pârâți din statele terțe („competență

[3] JO L 7, 10.1.2009, p. 1.

subsidiară”). Normele existente la nivel național urmăresc obiectivul important de a asigura accesul la justiție; este necesară o reflecție asupra normelor unitare care ar putea fi oportune. În acest sens, este necesară găsirea unui echilibru între asigurarea accesului la justiție, pe de o parte, și curtoazia internațională, pe de altă parte. În acest sens, pot fi luate în considerare trei motive: competența bazată pe exercitarea activităților, sub rezerva ca litigiul să fie conex acestor activități; situarea bunurilor, sub rezerva ca respectiva creanță să fie legată de asemenea bunuri; și un *forum necessitatis*, care ar permite inițierea unei acțiuni în justiție în situațiile în care nu ar exista accesul la justiție[4].

În plus, dacă sunt instituite norme unitare pentru creanțe împotriva pârâților din state terțe, va crește riscul inițierii unor acțiuni paralele în fața instanțelor statelor terțe și ale statelor membre. Prin urmare, trebuie analizate situațiile în care trebuie asigurat accesul la instanțele statelor membre, indiferent de procedurile aflate în desfășurare în altă parte, precum și situațiile și condițiile în care poate fi oportună autorizarea instanțelor să-și decline competența în favoarea instanțelor din statele terțe. De exemplu, aceasta ar putea fi cazul atunci când părțile au încheiat un acord de alegere exclusivă a forului care atribuie competența instanțelor statelor terțe, atunci când litigiul aparține competenței exclusive a instanțelor statelor terțe sau atunci când a fost deja inițiată o acțiune paralelă într-un stat terț[5].

De asemenea, trebuie să se analizeze măsura în care o extindere a domeniului de aplicare a normelor privind competența trebuie însoțită de norme comune privind efectele hotărârilor pronunțate în statele terțe. O armonizare a efectelor hotărârilor pronunțate în statele terțe ar consolida certitudinea juridică, în special pentru pârâții din Comunitate care sunt implicați în acțiuni în fața instanțelor statelor terțe. Un regim comun de recunoaștere și executare a hotărârilor pronunțate în statele terțe ar permite acestora să prevadă circumstanțele în care o hotărâre dintr-un stat terț ar putea fi executată în orice stat membru al Comunității, în special când hotărârea încalcă legislația comunitară obligatorie sau atunci când dreptul comunitar prevede competența exclusivă a instanțelor din statele membre[6].

---

4 A se vedea dispoziția privind *forum necessitatis* prevăzută la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009. Prin norma privind *forum necessitatis* se asigură că, în cazul în care nicio instanță dintr-un stat membru nu este competentă, instanțele dintr-un stat membru pot, în cazuri excepționale, să fie învestite cu cauza respectivă în situația în care acțiunea nu se poate iniția sau desfășura în mod rezonabil sau este imposibil să se desfășoare într-un stat terț cu care litigiul are o legătură strânsă.

5 Cu privire la aceste aspecte, se poate face trimitere la studiul privind competența subsidiară menționat în raport, precum și la lucrările Grupului european pentru drept internațional privat (GEDIP), în special reuniunea din septembrie 2008 de la Bergen (a se vedea http://www.gedip-egpil.eu/gedip_documents.html).

6 Această preocupare a fost exprimată, de exemplu, în contextul acțiunii colective pentru consumatori, în cadrul cărora sunt implicate companii comunitare în acțiuni colective inițiate în state terțe (de exemplu, în Statele Unite ale Americii).

Întrebarea 2:

Consideraţi că normele speciale privind competenţa ar putea fi aplicate în cazul pârâţilor din statele terţe? Ce alte motive de competenă din cadrul regulamentului consideraţi necesare împotriva unor asemenea pârâţi?

Cum ar trebui să ia în considerare regulamentul competenţa exclusivă a instanţelor din statele terţe şi acţiunile introduse în faţa acestora?

În ce condiţii ar trebui recunoscute şi executate în Comunitate hotărârile pronunţate în statele terţe, în special în situaţiile care este vizată legislaţia comunitară obligatorie sau când competenţa exclusivă aparţine statelor membre?

3. Alegerea forului

Acordurile de alegere a forului de către părţi ar trebui puse în practică într-o măsură cât mai mare, în special din cauza relevanţei practice în comerţul internaţional. Prin urmare, trebuie analizat în ce măsură şi în ce mod efectele unor asemenea acorduri ar putea fi consolidate în temeiul regulamentului, în special în cazul unor acţiuni paralele.

O soluţie ar putea consta în dezînvestirea instanţei desemnate în cadrul unui acord de alegere exclusivă a forului de obligaţia de a se pronunţa în cadrul acţiunii, în temeiul normei privind litispendenţa (*lis pendens)*[7]. Un incovenient al acestei soluţii constă în faptul că este posibil ca acţiuni paralele să conducă la hotărâri ireconciliabile.

O altă soluţie are putea fi inversarea regulii priorităţii în ceea ce priveşte acordurile de alegere exclusivă a forului. În cadrul acestei opţiuni, instanţa desemnată prin acord ar avea prioritate în determinarea competenţei sale şi orice altă instanţa sesizată ar suspenda acţiunea până la stabilirea competenţei forului desemnat. Această soluţie se aplică deja în contextul regulamentului atunci când nici una dintre părţi nu îşi are domiciliul într-un stat membru. O asemenea soluţie ar armoniza într-o mare măsură normele interne comunitare cu normele internaţionale, însă ar avea dezavantajul că, în caz de nulitate a acordului de alegere a forului, o parte ar trebui să încerce să stabilească nulitatea în faţa instanţei desemnate de acord, înainte de a putea sesiza alte posibile instanţe competente.

În mod alternativ, actuala norma privind litispendenţa *(lis pendens)* poate fi menţinută, însă pot fi preconizate o comunicare şi cooperare directă între cele două instanţe, însoţite, de exemplu, de fixarea unui termen pentru prima instanţa sesizată să se pronunţe cu privire la aspectul legat de competenţă şi de obligaţia de a informa în mod constant a doua instanţă sesizată cu privire la evoluţia procedurilor judiciare. În cadrul acestei opţiuni, trebuie să se asigure că reclamantul nu pierde posibilitatea de a apela la un for din motive independente de voinţa sa.

Eficienţa acordurilor de alegere a forului ar putea fi consolidată, de asemenea, prin acordarea de daune-interese pentru încălcarea unor asemenea acorduri, rezultate, de exemplu, din întârzieri sau din aplicarea clauzelor de neplată în cazul contractelor de împrumut.

---

[7] Norma privind litispendenţa (*lis pendens)* prevede că, în cazul în care acţiuni având acelaşi obiect şi aceeaşi cauză, între aceleaşi părţi, sunt introduse în faţa unor instanţe din state membre diferite, instanţa sesizată ulterior suspendă din oficiu acţiunea până în momentul în care se stabileşte competenţa primei instanţe sesizate.

O altă soluție ar putea fi, de asemenea, eliminarea aplicării normei privind litispendența *(lis pendens)* în cazurile în care, pe de o parte, acțiunile paralele privesc fondul și, pe de altă parte, au în vedere pronunțarea unei hotărâri declarative (negative) sau să asigure, cel puțin, suspendarea curgerii termenelor de prescripție în ceea ce privește cererea în fond în cazul în care hotărârea declarativă nu este pronunțată.

În fine, ar putea fi soluționată problema incertitudinii care planează asupra valabilității acordului, de exemplu, prin sugerarea unei clauze standard de alegere a forului, care ar putea, în același timp, accelera decizia instanțelor cu privire la problema competenței[8]. Această opțiune ar putea fi combinată cu unele din soluțiile sugerate anterior: acceptarea acțiunilor paralele sau inversarea regulii priorității ar putea fi limitate la acele situații în care acordul de alegere a forului îmbracă forma standard prevăzută de regulament.

Întrebarea 3:

Care dintre soluțiile sugerate anterior sau alte soluții posibile considerați că sunt cele mai potrivite pentru consolidarea eficienței acordurilor de alegere a forului în Comunitate?

4. Proprietatea industrială

Posibilitatea de a asigura respectarea drepturilor de proprietate industrială sau contestarea acestora în cadrul Comunității este de o importanță fundamentală pentru buna funcționare a pieței interne. Dreptul material privind proprietatea intelectuală face parte deja, în mare măsură, din acquis-ul comunitar[9]. Directiva 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală[10] vizează armonizarea anumitor aspecte procedurale privind aceste aspecte. Pentru a remedia lipsa certitudinii juridice și costurile ridicate provocate de dublarea acțiunilor inițiate în fața instanțelor naționale, Comisia a propus crearea unui mecanism jurisdicțional integrat prin instituirea unui sistem unitar de soluționare a litigiilor privind brevetele europene care ar permite pronunțarea hotărârilor privind valabilitatea și încălcările brevetelor europene și viitoarelor brevete comunitare pe întreg teritoriul pieței interne[11]. În plus, la 20 martie 2009, Comisia a adoptat o recomandare adresată Consiliului privind directivele de negociere în vederea încheierii unui acord internațional între Comunitate, statele sale membre și alte state contractante ale Convenției europene privind brevetele[12]. Până la adoptarea sistemului unitar de soluționare a litigiilor privind brevetele europene, identificarea și soluționarea anumitor deficiențe ale actualului sistem se vor face în contextul Regulamentului (CE) nr. 44/2001.

În ceea ce privește coordonarea acțiunilor paralele privind încălcarea brevetelor, se preconizează consolidarea comunicării și interacțiunii dintre instanțele sesizate în cadrul acestor acțiuni paralele și/sau excluderea aplicării normei în cazul unei decizii declarative negative (conform punctului 3 de mai sus).

---

8 În ceea ce privește valabilitatea acordului, se sugerează uneori că o normă armonizată privind conflictul de legi ar putea fi oportună pentru a asigura o aplicare uniformă a normelor regulamentului. Trebuie menționat că legea aplicabilă acordurilor de alegere a forului nu face parte din domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I).

9 Drepturile de proprietate intelectuală cuprind, de asemenea, drepturile de autor, care nu fac obiectul prezentului document. Având în vedere că sunt drepturi nesupuse procesului de înregistrare, drepturile de autor nu intră în domeniul de aplicare al normelor privind competența exclusivă din regulament.

10 Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, (JO L 157, 30.4.2004, p. 45).

11 COM(2007)165.

12 SEC(2009) 330.

În ceea ce privește coordonarea acțiunilor privind încălcarea și nulitatea brevetelor, în cadrul studiului general au fost propuse o serie de soluții pentru combaterea practicilor de tip „torpilă”. Mai multe informații cu privire la soluțiile propuse pot fi găsite în cadrul studiului menționat în documentul prezent. Cu toate acestea, crearea unui sistem unitar de soluționare a litigiilor privind brevetele ar putea soluționa aceste probleme, fără a mai fi necesară modificarea regulamentului.

În cazul în care se consideră oportună unificarea acțiunilor introduse împotriva mai multor încălcări ale unui brevet european, atunci când autorii încălcărilor aparțin unui grup de întreprinderi care acționează în baza unei politici coordonate, o soluție ar putea consta în instituirea unei dispoziții care să permită inițierea acțiunilor privind încălcarea anumitor drepturi de proprietate intelectuală care vizează mai mulți pârâți în fața instanțelor statului membru unde își are domiciliul pârâtul care coordonează activitățile sau care are legătura cea mai strânsă cu incălcarea. După cum a sugerat Curtea de Justiție, un inconvenient al unei asemenea norme ar putea fi complexitatea bazei factuale care ar putea conduce la multiplicarea instanțelor competente potențiale și, prin urmare, afectarea previzibilității normelor privind competența din regulament și a principiului certitudinii juridice. În plus, o asemenea dispoziție ar conduce la un fenomen de căutare a instanței celei mai favorabile („forum shopping”). În mod alternativ, se poate preconiza o reformulare a normei privind pluralitatea reclamanților pentru a consolida rolul instanțelor din statul membru unde își are domiciliul principalul pârât responsabil.

Întrebarea 4:

În opinia dumneavoastră, care din deficiențele actualului sistem de soluționare a litigiilor privind brevetele considerați că trebuie soluționate, în principal, în contextul Regulamentului 44/2001, și care din soluțiile de mai sus considerați că sunt oportune în vederea consolidării respectării drepturilor de proprietate intelectuală pentru deținătorii acestora, pentru apărarea drepturilor lor, precum și în vederea îmbunătățirii situației reclamanților care urmăresc contestarea acelor drepturi în contextul regulamentului?

5. Litispendență și acțiuni conexate

În ceea ce privește aplicarea generală a normei privind litispendența, trebuie analizat dacă problemele actuale nu pot fi soluționate prin consolidarea comunicării și interacțiunii dintre instanțele seiszate în acțiuni paralele și/sau prin excluderea aplicării normei în cazul pronunțării undei decizii declarative negative (conform punctului 3 de mai sus).

În ceea ce privește norma legată de acțiunile conexate, trebuie analizat în ce măsură ar putea fi oportună autorizarea unificării unor acțiuni introduse de către și/sau împotriva mai multor părți, în baza unor norme unitare. Riscul unor conflicte negative de competență ar putea fi soluționat printr-un mecanism de cooperare și comunicare între instanțele implicate și prin obligarea instanței care s-a desesizat să redeschidă cazul daca prima instanța sesizată, la rândul său, își declină competența. În cadrul articolului 30 alineatul (2) trebuie clarificat faptul că autoritatea responsabilă cu notificarea sau comunicarea este prima autoritate care primește documentele în acest sens. De asemenea, având în vedere importanța datei și orei de primire, autoritățile responsabile de notificare și comunicare, precum și instanțele, după caz, ar trebui să ia act de data și ora exactă la care primesc documentele în vederea comunicării acestora sau când este depus la instanță documentul care inițiază acțiunea.

O altă posibilitate ar putea fi o extindere limitată a principiului prevăzut la articolul 6 alineatul (1), pentru a permite conexarea în cazul în care instanța este competentă în ceea ce privește un anumit număr de pârâți.

Întrebarea 5:

Cum considerați că poate fi îmbunătățită coordonarea acțiunilor paralele (lis pendens) în fața instanțelor din diferite state membre?

Considerați că o conexare a acțiunilor de către și/sau împotriva mai multor părți trebuie reglementată la nivel comunitar în baza unor norme unitare?

6. Măsuri provizorii

Raportul evidențiază o serie de dificultăți în ceea ce privește libera circulație a măsurilor provizorii.

În ceea ce privește măsurile adoptate fără audierea unei părți la proces (*ex parte*)[13], ar putea fi oportună specificarea că asemenea măsuri pot fi recunoscute și executate în baza regulamentului în cazul în care pârâtul are oportunitatea să le conteste ulterior, în special în temeiul articolului 9 alineatul (4) din Directiva 2004/48/CE.

În plus, atribuirea competenței în vederea dispunerii măsurilor provizorii de către o instanță care nu este competentă în fond poate fi abordată în mod diferit decât în prezent, în temeiul jurisprudenței existente a Curții de Justiție. În special, dacă statele membre a căror instanțe sunt competente în ceea ce privește fondul au fost abilitate să anuleze, modifice sau adapteze o măsură provizorie dispusă de instanțele unui stat membru competente în materie în temeiul articolului 31, condiția existenței unei „legături reale" ar putea fi eliminată. Rolul instanței sesizate cu cererea respectivă ar fi să își ofere sprijinul în cadrul acțiunii pe fond prin „împrumutarea unor căi de atac", în special atunci când nu există o protecție juridică eficientă în toate statele membre, fără a aduce atingere competenței instanței de fond. Când o asemenea asistență nu se mai dovedește necesară, instanța de fond competentă poate anula măsura instanței străine. De asemenea, o comunicare între instanțele implicate se poate dovedi utilă. Aceasta ar permite reclamanților să solicite o protecție provizorie eficace atunci când aceasta este disponibilă în Europa.

În ceea ce privește cerința unei garanții de restituire a unei plăți provizorii, ar putea fi indicată specificarea că garanția nu trebuie în mod imperativ să ia forma unei plăți provizorii sau a unei garanții bancare. În mod alternativ, poate fi luată în considerare posibilitatea ca această dificultate să fie soluționată în mod adecvat în viitor prin intermediul jurisprudenței.

În sfârșit, dacă se elimină procedura de exequatur, articolul 47 din regulament trebuie adaptat. În acest sens, articolul 18 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 ar putea servi ca model.

Întrebarea 6:

Considerați că libera circulație a măsurilor provizorii poate fi îmbunătățită în maniera propusă în cadrul raportului și în prezenta carte verde? Aveți în vedere alte posibilități de a îmbunătăți această circulație?

7. Interfața între regulament și arbitraj

Arbitrajul este un aspect extrem de important pentru comerțul internațional. Convențiile arbitrale ar trebui să aibă cele mai extinse efecte posibil iar recunoașterea și executarea deciziilor arbitrale ar trebui încurajată. Aplicarea Convenției de la New York din 1958 este considerată, în general, satisfăcătoare și este apreciată de practicieni. Astfel, aplicarea în continuare a convenției apare ca fiind oportună sau, cel puțin, aceasta ar trebui să reprezinte un punct de plecare pentru măsurile viitoare. Cu toate acestea, acest fapt nu ar trebui să împiedice abordarea anumitor aspecte specifice privind arbitrajul din regulament, nu pentru reglementarea arbitrajului ci, în primul rând, pentru asigurarea unei bune circulații a hotărârilor în Europa și pentru a evita acțiunile paralele.

În special, o eliminare (parțială) a excluderii arbitrajului din domeniul de aplicare al regulamentului ar putea îmbunătăți interfața acestuia cu acțiunile desfășurate în fața instanțelor. Astfel, ca urmare a unei asemenea eliminări, acțiunile judiciare în fața instanțelor care sprijină arbitrajul ar putea intra în domeniul de aplicare al regulamentului. O normă

[13] Măsurile *ex parte* înseamnă, în contextul măsurilor provizorii, ordine temporare emise de instanță în baza cererii unei părți, fără audierea celeilalte părți

specifică de atribuire a competenței în cadrul unor asemenea acțiuni ar consolida certitudinea juridică. De exemplu, s-a propus atribuirea competenței exclusive pentru judecarea unor asemenea cauze instanțelor din statele membre unde are loc arbitrajul, eventual sub rezerva existenței unei convenții între părți[14].

De asemenea, eliminarea excepției privind arbitrajul ar putea garanta că toate normele din regulament privind competența se aplică în cazul dispunerii de măsuri provizorii care să sprijine arbitrajul (nu doar articolul 31). Măsurile provizorii dispuse de către instanțe sunt importante pentru asigurarea eficacității arbitrajului, în special până la constituirea tribunalului arbitral.

În plus, o eliminare a excepției ar putea permite recunoașterea hotărârilor privind valabilitatea unei convenții arbitrale și ar putea clarifica aspectele privind recunoașterea și executarea hotărârilor care încorporează o decizie arbitrală. De asemenea, ar putea asigura recunoașterea unei hotărâri care anulează o decizie arbitrală[15]. Acest fapt ar evita acțiunile paralele desfășurate în fața instanțelor judiciare și a celor arbitrale, atunci când convenția este considerată ilegală într-un stat membru și legală în alt stat membru.

La un nivel mai general, ar putea soluționa problema legată de coordonarea acțiunilor privind valabilitatea unei convenții arbitrale introduse în fața unei instanțe judiciare si a unui tribunal arbitral. De exemplu, ar putea fi acordată prioritate instanțelor din statele membre unde are loc arbitrajul să decidă asupra existenței, valabilității și domeniului de aplicare al unei convenții arbitrale. De asemenea, aceasta ar putea fi combinată cu consolidarea cooperării între instanțele sesizate, inclusiv în ceea ce privește fixarea termenelor în care poate fi contestată valabilitatea convenției. O normă unitară de soluționare a litigiilor în ceea ce privește valabilitatea convențiilor de arbitraj, care să facă trimitere, de exemplu, la legea statului de la locul unde se desfășoară arbitrajul, ar putea reduce riscul ca o convenție să fie considerată valabilă într-un stat membru si ilegală în altul. Aceasta ar putea consolida, la nivel comunitar, eficacitatea convențiilor de arbitraj, în raport cu dispozițiile articolului II alineatul (3) din Convenția de la New York.

În plus, în ceea ce privește recunoașterea și executarea, deciziile arbitrale cu caracter executoriu în temeiul Convenției de la New York ar putea beneficia de o normă care să permită refuzul de a executa o hotărâre care este incompatibilă cu o decizie arbitrală. O soluție alternativă sau suplimentară ar fi să i se acorde statului membru unde a fost pronunțată o decizie arbitrală o competență exclusivă privind certificarea caracterului executoriu al deciziei arbitrale și corectitudinii sale procedurale, ulterior decizia urmând să circule liber în Comunitate. O altă soluție sugerată constă în aplicarea articolului VII din Convenția de la New York în vederea facilitării în continuare a recunoașterii deciziilor arbitrale la nivelul UE (aspect care poate fi soluționat, de asemenea, printr-un instrument comunitar distinct).

---

14 Dacă se pune în practică această abordare, existența unor criterii unitare ar trebui să permită determinarea locului arbitrajului. Studiul general sugerează ca referință acordul părților sau decizia instanței de arbitraj. Dacă locul nu poate fi determinat în temeiul acestor criterii, se sugerează abordarea instanțelor statului membru care ar fi fost competente să se pronunțe în litigiu în temeiul regulamentului, în absența unei convenții arbitrale.

15 Acest aspect este extrem de important, de exemplu, dacă decizia arbitrală este anulată ca urmare a încălcării normelor obligatorii ale dreptului comunitar (de exemplu, dreptul concurenței).

Întrebarea 7:

Care dintre acțiuni considerați că este oportună la nivel comunitar:

- *consolidarea eficacității convențiilor de arbitraj;*
- *asigurarea unei bune coordonări între acțiunile judiciare și cele arbitrale;*
- *consolidarea eficacității deciziilor de arbitraj?*

8. Alte aspecte

8.1. Domeniu de aplicare

În ceea ce privește domeniul de aplicare, aspectele privind obligațiile de întreținere ar trebui adăugate la lista excluderilor, ca urmare a adoptării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 privind obligațiile de întreținere. În ceea ce privește aplicarea articolului 71 privind raportul dintre regulament și convențiile privind aspecte specifice, s-a propus reducerea domeniului de aplicare al acestuia cât mai mult posibil.

8.2. Competență

Având în vedere importanța domiciliului ca element de legătură esențial pentru stabilirea competenței, trebuie analizată posibilitatea definirii unui concept autonom.

În plus, trebuie analizat în ce măsură poate fi oportună crearea unei competențe neexclusive bazată pe situarea bunurilor mobile în ceea ce privește posesia sau drepturile reale corespunzătoare acestor bunuri. În ceea ce privește contractele de muncă, trebuie analizat în ce măsură este oportună o conexare a acțiunilor în temeiul articolului 6 alineatul (1). În ceea ce privește competența exclusivă, trebuie analizat dacă trebuie permise acordurile de alegere a forului privind închirierea spațiilor de birouri. În ceea ce privește închirierea caselor de vacanță, o anumită flexibilitate este dezirabilă pentru a evita desfășurarea procedurilor judiciare în fața unui for îndepărtat pentru toate părțile implicate. De asemenea, ar trebui analizat dacă este oportună extinderea domeniului de aplicare al competenței exclusive privind dreptul societăților comerciale [articolul 22 alineatul (2)] și la alte aspecte privind organizarea internă și procesul decizional în cadrul societăților comerciale. De asemenea, ar trebui analizat dacă nu se poate formula o definiție unitară a noțiunii de „sediu” al unei societăți comerciale. În ceea ce privește aplicarea articolului 65, trebuie analizată oportunitatea stabilirii unei norme unitare privind intervențiile terților, care ar putea fi limitată la acțiunile împotriva terților străini. O altă posibilitate ar fi menținerea diferențelor dintre diferitele norme procedurale naționale, însă articolul 65 ar putea fi reformulat pentru a permite legislațiilor naționale să evolueze spre o soluție unitară. În plus, obligația impusă instanței sesizate cu cererea introdusă împotriva unui terț în cadrul unei acțiuni în intervenție de a se verifica admisibilitatea intervenției, ar putea reduce incertitudinea juridică în ceea ce privește efectele hotărârii acestei instanțe în străinătate.

În materie maritimă, ar trebui analizat în ce măsură ar fi oportună o conexare a acțiunilor care vizează constituirea unui fond de responsabilitate și a acțiunilor în răspundere individuală, în baza regulamentului. În ceea ce privește forța obligatorie a unui acord de alegere a forului privind un conosament în raport cu un terț deținător al unui asemenea conosament, părțile interesate au sugerat că un transportator desemnat în cadrul unui conosament trebuie să respecte un asemenea acord și, în același timp, poate să invoce o clauză cu privire la

competență împotriva terțului deținător legal al conosamentului, cu excepția cazului în care conosamentul nu este foarte clar în această privință.

În ceea ce privește creditul de consum, trebuie analizat dacă este oportună armonizarea formulării articolelor 15 alineatul (1) literele (a) și (b) din Regulament cu definiția creditului de consum din Directiva 2008/48/CE[16].

În ceea ce privește activitățile actuale ale Comisiei privind acțiunea colectivă în despăgubiri[17], trebuie analizat dacă sunt necesare norme specifice privind competența în cazul unor asemenea acțiuni.

8.3. Recunoașterea și executarea

În ceea ce privește recunoașterea și executarea, trebuie analizat în ce măsură este indicată abordarea problemei privind libera circulație a actelor autentice[18] . În materia dreptului familiei [Regulamentele (CE) nr. 2201/2003 și (CE) nr. 4/2009], soluționarea unui litigiu printr-un act autentic este recunoscută în mod automat în celelalte state membre. Întrebarea care se pune este în ce măsură o „recunoaștere" poate fi oportună în toate sau doar în anumite aspecte civile sau comerciale, având în vedere efectele juridice specifice ale actelor autentice.

În plus, libera circulație a hotărârilor care impun plăți cu titlu de penalitate ar putea fi îmbunătățită prin asigurarea faptului că valoarea penalității este stabilită fie de instanța de origine, fie de o autoritate din statul membru de executare. De asemenea, trebuie analizat în ce măsură regulamentul ar trebui să autorizeze atât recuperarea penalităților de către creditor, cât și a celor percepute de instanță sau autoritățile fiscale.

În fine, accesul la justiție în faza de executare ar putea fi îmbunătățit prin stabilirea unui formular standard unitar, disponibil în toate limbile comunitare, care să cuprindă un rezumat al hotărârii[19]. Un asemenea formular ar evita necesitatea traducerii întregii hotărâri și ar garanta că toate informațiile relevante (de exemplu, privind dobânda) sunt la dispoziția autorităților de aplicare a legii. Costurile de aplicare a legii ar putea fi reduse prin eliminarea obligației de alegere a unui domiciliu pentru comunicare sau notificare sau de desemnare a unui mandatar *ad litem*[20]. Având în vedere armonizarea actuală a dreptului comunitar, în special Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 privind notificarea și comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială[21], o asemenea cerință pare, într-adevăr, depășită în prezent.

Întrebarea 8:

Considerați că aplicarea regulamentului poate fi îmbunătățită în maniera expusă mai sus?

---

16 Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, (JO L 133, 22.5.2008, p. 66).

17 A se vedea Cartea verde privind acțiunile colective în despăgubire ale consumatorilor - COM(2008) 794, 27.11.2008 – și Cartea albă privind acțiunile în despăgubire pentru cazurile de încălcare a normelor CE antitrust - COM(2008) 165, 2.4.2008.

18 În rezoluția sa din 18 decembrie 2008, Parlamentul European s-a referit, de asemenea, la un act autentic european.

19 A se vedea, de exemplu, Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Comisiei.

20 Un reprezentant *ad litem* înseamnă o persoană numită de către instanță să acționeze în numele unei părți pe durata desfășurării unei acțiuni judiciare.

21 JO L 324, 10.12.2007, p. 79.